

absynt

CLÉMENTINE

Hluncůtky

BEAUVAIS

Preložila Andrea Černáková

absynt

CLÉMENTINE
Sluncůtky
BEAUVAIS

Preložila Andrea Černáková

u. fond
na podporu
umenia

Publikáciu z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

Les Facétieuses by Clémentine Beauvais
Text © Clémentine Beauvais, 2022
Translation © Andrea Černáková
Design, Layout & Illustrations © Zuzana Bartová

ISBN 978-80-8203-530-1

Mojej krstnej mame

HUDBA

THOMAS ADÈS

Five Fathoms Deep
(The Tempest)

LYNDA LEMAY

Ma chouette

M. DAVID, A. HOFFMAN, J. LIVINGSTON

Bibidi Bobidi Bou (Popoluška, spev Claude Chantal)

A. J. LENNER, F. LEEWE

With a Little Bit of Luck
(My Fair Lady, spev Stanley Holloway)

LÉO DELIBES

Air des clochettes (Lakmé)

LES INCONNUS

Auteuil Neuilly Passy

CLAUDE-MICHEL SCHÖNBERG, ALAIN BOUBLIL

Do You Hear the People
Sing? (Bedári)

THE BEATLES

Eleanor Rigby

MICHEL LEGRAND

Rady ľaliovej víly (Oslia koža, spev Christiane Legrand)

P. I. ČAJKOVSKIJ

Polinina ária (Piková dáma)

Podľa známej rozprávky bola v západných krajinách definitívne zavedená právna rovnosť medzi ľuďmi v období osvietenstva a „atlantických revolúcií“. Francúzska revolúcia a zrušenie privilégií šľachte v noci 4. augusta 1789 predstavujú v tomto smere dôležitý dejinný míľnik. Skutočnosť je, prirodzene, zložitejšia.

Thomas Piketty: *Stručné dejiny rovnosti*

1

Všetko okolo tohto prieskumu – tohto bádania – tohto príbehu – vlastne ani neviem, ako to nazvať, len nie románom, pretože to román naozaj nie je – sa začne odvíjať jedného pekelné horúceho augustového dňa v Paríži. Sedím si na terase a popíjam vedro mätovej limonády, v ktorej mi cinká hŕba kociek ľadu. Stehná sa mi lepia na stoličku ako dve staré lízanky. Neznášam Paríž v auguste, no momentálne nemám na výber – po pätnástich rokoch v Anglicku ma vyrazili z práce na univerzite, a tak mi neostalo nič iné, len sa vrátiť domov; nie z vlastnej vôle som sa musela vzdať spôsobu života, ktorý som si pred mnohými rokmi zvolila a obľúbila. Musela som sa presťahovať späť do Francúzska a vyrovnáť sa s novou situáciou vrátane nedostatku finančných prostriedkov,

neistých pracovných možností, neprekonateľného bloku v písaní a stehien, čo sa lepia na stoličku. Anglicko si neidealizujem, ale táto krajina by také teplo na svojom území nikdy nedopustila.

Posedávam na terase, pretože sa mám stretnúť s jednou známou, ktorú ani poriadne nepoznám. Pracuje vraj v divadle pre mládež a požiadala ma o schôdzku. Poslala mi dosť nekonkrétne správu, ktorú, mimochodom, už v mobile neviem nájsť; v kútiku duše dúfam, že ma požiadala, aby som pre ňu niečo napísala, a keďže sa mi prudko mívajú úspory aj inšpirácia, od tohto nečakaného stretnutia si veľa sľubujem.

Včera večer som si vravela: dúfam, že to bude nejaký veľký projekt; napríklad: „Clémentine, chcela by som, aby si pre nás napísala veľký muzikál pre deti, trháč ako *Oslia koža*, ale ešte úspešnejší. Mrzí ma to, ale môžeme ti ponúknuť len dvadsaťtisíc eur.“

Povedala by som s veľkorysým úsmevom: „Ale choď, beriem to.“

Kým čakám, idem si hlavu vykrútiť takmer o stoosemdesiat stupňov, ako sa pokúšam zahliadnuť v dave tú ženu, ktorú si nedokážem poriadne vybaviť.

Nevidím ju prichádzať, len sa predom mnou z ničoho nič zjaví, až nadskočím na stoličke. Má zelené oči ako štika a ostrý nos. Vôbec si na ňu nepamätám. Spýta sa:

„Spoznávaš ma?“

Odpoviem:

„Ale áno, pravdaže.“

Ako vstávam, aby som sa s ňou zvitála, stehná mi zaškrečia, akoby som na nich mala suchý zips. Potom prichádzajú na rad zdvorilostné frázy.

„Vrátila si sa teda do Francúzska natrvalo?“ pýta sa.

„Hej, hej,“ štebocem.

Predpokladám, že ďalšia otázka bude: „A Anglicko ti vôbec nechýba?“ A celkom nečakane si vyslúžim:

„A vôbec ti to Anglicko nechýba?“

Všetkým odpovedám vždy rovnako:

„Och, áno, pravdaže, ale to je život; osud sa so mnou mohol zahrať aj horšie, nemám dôvod sa ľutovať.“

A tak ma ani nepoľutuje, čo je škoda, pretože by som možno aj potrebovala, aby ma niekto trochu poľutoval. Zároveň by som sa však cítila aj previnilo, pretože na svete je stále veľa ľudí, ktorí umierajú od hladu alebo ich utláčajú; čo sa mňa týka, áno, šťastné obdobie môjho života sa pominulo, akoby ma niekto preklial, ale to nie je dôvod, aby sa niekto nad mojím osudom rozľútosťoval.

Žena si objednáva džbán limonády s ružovým sirupom. Potom sa posadí na stoličku a ja vidím, že má suché stehná, vôbec sa jej nepotia. Táto tu je zjavne vo svojej koži za každých okolností.

„Spomínaš si na mňa?“ pýta sa.

„Ale hej,“ poviem, hoci nie.

„Vieš, že som režisérka v divadle pre mládež? Stretli sme sa na...“

Kým mi to všetko vykladá, na chvíľu vypnem. To teplo ma naozaj zmáha a zaujíma ma jedine to, či mi ponúkne peniaze,

alebo nejakú úžasnú pracovnú príležitosť, alebo oboje. Donesú jej pohár, nie, celý džbán, v ktorom sa pohojdáva najružovejšia ružová limonáda. Konečne prechádza k veci:

„Na budúci rok chcem uviesť novú divadelnú hru s viacerými scévkami, ktoré budú zachytávať osudy známych detí z histórie.“

„Aha!“ neskrývam nadšenie.

„Presnejšie ide o deti, ktoré zomreli, keď boli ešte deti.“

„Aha?“ moje nadšenie opadáva.

„Ale nebudeme príliš zdôrazňovať to, ako zomreli.“

„Aha...“ nadšenie pokrýva pochybnosť.

„Zdá sa mi zaujímavé cez túto zbierku príbehov deťom ukázať, že človek nemusí vyrásť, aby sa zapísal do dejín. Aj keď niekto umrie v mladom veku, môže byť kľúčovou postavou v ľudských dejinách.“

„Rozoberala si to aj s nejakými kolegami, ktorí sa venujú tvorbe pre deti?“ vypytyjem sa. „Nie som si totiž úplne istá, či je vhodné používať spojenia ako ‚človek nemusí vyrásť‘ a ‚dieťa, ktoré zomrelo ešte ako dieťa‘ v rámci divadelného predstavenia pre deti. Nevieam, či rodičia na niečo také deťom kúpia lístky.“

„Nebudeme nejako opakovať slovo ‚smrť‘, budeme sa sústreďovať najmä na ich bleskové životné osudy.“

Pokývem hlavou a zároveň ňou aj krútim:

„No neviem, ono sa to podľa mňa nedá len tak oddeliť, ale tak to je iba môj názor.“

„Hra sa bude volať *Záblesky z dejín*, pretože ich život ubehol, ako keď sa zablyсне.“

„No áno, vlastne... akože chápem, o čo ide, ale zároveň sa mi to zdá, ako to povedať... Nevieľm to pomenovať.“

„Pozri, všetku zodpovednosť berieme na seba. Pre teba je zaujímavé skôr toto: Susie Morgenstern nám slúbila napísať scéňku o Lucy, dievčine z rodu australopiteka, ktorá je zásadným paleontologickým objavom. Timothée de Fombelle píše scéňku o Marcelovi Pintovi, mladučkóm odbojárovi, ktorý zahynul v šiestich rokoch. A Marie-Aude Murail sa podujala na Annu Frankovú...“

„Fíha, tak to ste pozháňali celkom zvučné mená...“

... na túto šialenosť, dokončím si v mysli sama pre seba.

„A teda – dostávam sa k jadru veci, Clémentine – bola by si ochotná napísať nám jednu scéňku do tej hry? Malo by to byť na dvadsať minút. Tritisíc eur ako záloha, plus percentá zo vstupného, pravdaže.“

Odložím pohár s limonádou a upriem pohľad do režisérkiných zelených očí. Ulica okolo nej je rozmazaná. Všetko živé absolútne rozpilo slnko, turisti vyplazujú jazyky, bábätká sa roztápajú v kočíkoch, hrdličky sa posúvajú po malých krôčikoch ako nejakí starčekovia.

Tritisíc eur nie je ako ponuka málo, tomu verte. Za celkom krátku scéňku tritisíc eur; v mojej situácii to naozaj nie je zanedbateľná suma.

„Kedy to potrebuješ?“

„Prvú verziu budúci mesiac? Teda ak sa teraz nevenuješ ničomu inému.“

„Nie, vlastne, teoreticky píšem román, ale nedarí sa mi, tak ma to aspoň rozptýli. A o kom mám písať? Nevybavuje sa mi

žiadne ďalšie slávne nebohé nebožiatko...“

„Aha, prepáč! To som ti mala hneď povedať – ešte som ti to nepovedala? Bola som si istá, že som ti to už povedala. Scénku by si nám napísala o Ľudovítovi XVII.“

To sa už režisérka dvíha, platí účet a dopíja svoj džbán ružovej limonády. Čakám, kým sa jej limonáda a kocky ľadu stratia v hrdle, na ktorom sa objavia zvláštne hrbolčeky. Zopakujem:

„Ľudovítovi XVII.?“

„Áno, veď vieš, ktorý to bol.“

„Áno, viem.“

„Dohodnuté,“ uzatvára režisérka. „Vďaka!“

A už odchádza z terasy v slamenom klobúku obrovskom ako traktorové koleso, ktoré okolo nej vytvára takmer čierny kruh tieňa.

O pár sekúnd splynie s platanom a ja si otvorím Google, aby som zistila, kto bol Ľudovít XVII.

*

A zisťujem, že...

Ľudovít XVII. bol princ, ako to naznačujú rímske číslice za menom. Rodičia Ľudovíta XVII. boli Mária Antoinetta a Ľudovít XVI. Môže sa to zdať jasné, ale ja sa v dejepise nevyznám; a hoci je logické, že Ľudovít XVII. nasleduje po Ľudovítovi XVI., nemusí to tak byť vždy, dobre vieme, že tie čísla často preskakujú celé generácie; z ničoho nič sa niť pretrhne a Henrich nasleduje po Karolovi a po storočiach sa znova objavia Ľudovítovia. Malý Ľudovít XVII., ktorého ako následníka volali aj dauphin, sa narodil

v roku 1785, čo nie je vo Francúzsku najlepší čas na príchod do kráľovskej rodiny. Francúzska revolúcia jeho rodičom priniesla v roku 1793 smrť pod gilotínou. Kým som sa nepustila do tohto pátrania, nebola by som vedela povedať, čo sa tomuto následníkovi trónu stalo. Bola by som predpokladala, že ako každý správny dauphin, aj on skončí pod gilotínou.

No nie: v skutočnosti sa osirotený Ľudovít XVII. pomínul až v roku 1975 ako desaťročný, celkom sám vo svojej cele, umorený chorobami.

Ľudovít XVII., ako som sa dozvedela na terase po tom, čo som si objednala ďalší nápoj (džbán ľadového čaju), zomrel krutou smrťou, doslova ho v Templi nechali zhníť v cele; podľahol strašným chorobám, obrovskému žiaľu nad svojím neblahým osudom a hroznému zúfalstvu, ktoré sa ani nedá opísať...

S čoraz väčším zdesením si čítam o živote toho chlapca, a keďže v tento deň slnko vyvoláva preludy, priamo pred sebou vidím (približne na úrovni stanovišťa mestskej požičovne kolobežiek) páchnuci slamník, hemžiaci sa všami a blchami. A na tom slamníku sa krčí chlapec oblečený v handrách a vykašľava krv... Jasne vidieť otvorené hnisajúce rany, z ktorých preniká zápach až na desať metrov, rovno ku mne.

Napokon, na konci tejto prízračnej scény, malý princ zomiera a vyparí sa pomedzi kolobežky.

„Je všetko v poriadku? Ľadový čaj vám chutí?“ pýta sa čašník, lebo si všimol, že nepijem.

Uisťujem ho:

„Je výborný.“

Omočím si jazyk v nápoji, aby som rozptýlila jeho obavy. No myslím na princa, čo ma oberá o chuť na čaj. Myslím na to, že takúto ponuku rozhodne nemôžem prijať – aký sociopat by deťom ponúkal predstavenie o osude tohto mŕtveho princa? Hovorím si, že režisérke v správe napíšem niečo pekne od srdca v zmysle: „Čo vám už načisto preskočilo? A potom prejdeme rovno na Annu Frankovú, nie? Veď ak v sále ostanú nejaké osem- až dvanásťroč-
né deti, prečo ich celkom nedoraziť!“ Stále neviem nájsť tú jej správu, ale určite som len príliš rozrušená.

A najmä ma rozhodil osud toho malého chlapca; prekvapilo ma, že ma to tak vzalo, dokonca sa cítim bezbranne a trocha sa aj hanbím. Pretože pozor:

(uvádzam to, aby neskôr nedošlo k nejakému nedorozumeniu)
nepatrím k tým, ktorých by takto dojala smrť členov kráľov-
skej rodiny spred dvesto rokov...

... podľa mňa máme v súčasnosti závažnejšie problémy, nad ktorými môžeme prelievať slzy; a navyše, načo nám vlastne boli? Veru nie som prívrženkyňou monarchie, som veľmi jasne naľavo, som za pokrok a neochvejne verím v demokraciu; podľa mňa im museli sťažiť hlavy, všetkým tým parazitom, pretože inak by sme dnes nemali republiku, nemali by sme slobodu a spravodlivosť pre všetkých, teda aspoň v princípe, odhliadnuc od nejakých nedokonalostí...

... napriek tomu som v tejto chvíli nad svojím džbánom s ľadovým čajom veľmi skormútená, taká trudnomyselná, až sa mi na stole v miske na účet objavil malý trúd.

Pretože, ako iste chápete, som autorka pre deti. Píšem, čítam, prekladám knihy pre deti. Veľa času trávim premýšľaním o deťoch; v školách sa počas celého roka stretávam s mnohými deťmi. A pri pomyslení na toho malého princa sa mi zjavujú všetky tie detičky. A hoci to bol budúci kráľ, hoci mal udržiavať pri živote stáročný systém útlaku, naozaj ho museli nechať takto umierať?

To už by bolo hádam menej kruté sťať mu hlavu!

Túto poslednú vetu som si zjavne nepovedala sama pre seba v duchu, ale nahlas, pretože pán pri susednom stole s milým výrazom pampúšika akoby pohľadom potľapkal čašníka po pleci a ten ku mne opäť nenápadne podíde. Zopakuje svoje frázy:

„Všetko v poriadku? Ľadový čaj vám chutí?“

„Prepáčte, áno. Práve som sa dozvedela nejaké veci o Ľudovíctovi XVII., dauphinovi, ktorý zomrel.“

„Aha! To ma mrzí,“ súcití čašínik.

„Delfíny sú veľmi inteligentné bytosti,“ láskavo dodá muž s výzorom pampúšika.

Sú mimo, ale nemám to srdce naviesť ich na správnu cestu. Zaplatím za ľadový čaj, ktorý som ani nedopila, a vzdychnem si:

„Och! Keď to človek číta, povie si: úbohý Ľudovít XVII., úbohý chlapča! Sudičky to teda nad jeho kolískou príliš nedomysleli.“

*

Takže, keby som mala označiť nejaký moment, tak tento: tu sa naozaj začína toto pátranie – tento projekt – toto rozprávanie – dobrodružstvo plné záhad, zhôd okolností a šťastných náhod,

všetko, čo ma priviedlo na stopu *Huncútkam* a čo s tým súvisí. Presne táto, akási intuitívna veta to všetko spustila: „Sudičky to teda nad jeho kolískou príliš nedomysleli.“

A vzápätí som sa zarazila:

„Keď sa tak nad tým zamyslím... Ako sa vlastne volala čarovná dobrá kmotrička Ľudovíta XVII.? Kto bola tá nekompetentná osoba, ktorej sa ho nepodarilo ochrániť a nechala ho takto umrieť, pričom mu nepriniesla ani nijakú útechu?“

A už vyťahujem mobil a rovno uprostred cesty na priecho-
de pre chodcov rýchlo začínam gúgliť, zatiaľ čo sa okolo mňa mihajú vozidlá a holuby.

*

Bez ťažkostí nájdem mená kmotričiek Ľudovíta XVI., Márie Antoinetty aj Ľudovíta XIV. – ako inak, úžasná Bayardine de Seyrigeac – v skratke sú tu všetky tie fakty, čo sa učia v škole.

Veľmi rýchlo však prídem na čosi nevysvetliteľné:

Nikde sa nedá nájsť meno kmotričky malého princa Ľudovíta XVII. Očividne nikto na svete – alebo teda aspoň nikto na inter-
nete – nespomína meno tejto nadprirodzenej bytosti.

Je to záhada.

2

V ten istý deň idem na čaj k otcovi, kde sa mám stretnúť aj so svojou sestrou. Cestujem cez celý Paríž v klimatizovanom autobuse a v rukách držím čokoládový zázrak – koláč hutný ako poriadna perina, a pritom taký ľahučký, ľahučký ako pierko; je to jedna z tých nepochopiteľných záhad života.

V bytíku, kde sa to zelená a kde žije otec s kocúrom Onyxom, filmovými plagátmi a obrovskou knižnicou s odbornými publikáciami o dejinách, už na mňa čaká mladšia sestra Agathe, ktorú veľmi ľúbim a ktorú v tomto čase veľmi zamestnáva čosi, čo sa jej už nejaký ten mesiac lepí na hrud' – Raphaël, môj synovec. Mám Raphaëla veľmi rada, je to rodina, ale oberá ma o sestru, ktorá by ma teraz mohla tak správne povzbudiť a dať mi život

do poriadku. Viem však, že sa nesmiem takto ponosovať – je normálne, že matka, aspoň prvé mesiace života bábätka, venuje svojmu dieťaťu všetku pozornosť, aj keby to znamenalo, že bude zanedbávať svoju staršiu sestru. Otec hladká kocúra, sestra svoje dieťa; iba ja nemám nijakého miláčika, len odpovede na stále rovnaké otázky:

„Ako si na tom s tým novým románom?“

„Ojoj! Ten román, fúha.“

„A chodíš aj trochu von s kamarátmi?“

„Áno, hrgf!“

V skutočnosti sa väčšina mojich kamarátov odsťahovala z Paríža. Niekedy si hovorím, že aj ja by som mala odísť, ale na tento krok treba byť s niekým aspoň vo vzťahu, inak to znamená izoláciu; neprilepím sa predsa niekde v departmente Lot a Garonne na nejaký párik ako kliešť, to už by naozaj pôsobilo mierne zúfalo.

„A si v kontakte s kamarátmi v Anglicku?“

„Sem-tam.“

Nie, čoraz menej. Odpovedajú mi málo, niekedy akoby mi mobil po takej či onakej aktualizácii skrýval správy od nich, neviem.

„A čo nové s písaním?“

Tu môžem tentoraz povedať, že mám čosi nové, a kým Agathe mení Raphaëlovi plienku – trvá jej to tak štyri sekundy medzi hltom zázračného koláča a šálkou kávy –, odvetím:

„Nuž, akurát som bola vonku s jednou trafenou ženou, ktorá chce, aby som napísala divadelnú scénu o Ľudovítovi XVII.“

To zaujme môjho otca, geeka do dejepisu, dokonca až tak, že sa mu odrazu hlava vynorí spoza chlpatej gule menom Onyx:

„Ludovít XVII., kráľovič, malý princ, ktorý zomrel vo väzení? Aký úžasný námet! Vieš, že ho v cele nechali doslova zhnieť?“

„Áno, a práve preto to odmietnem.“

„Vážne? Veď je to úžasná príležitosť! Mohla by si vykresliť ľadovú celu, kde sa dedičovi trónu slizké potkany prešmykujú pomedzi stehná rozžrané svrabom a on je ďaleko od rodičov, uväznený a môže len prelievať horké slzy...“

„Dám jej kontakt na teba, zjavne budeš na túto vecičku kvalifikovanejší ako ja. Inak, keď už sme pri tom, vieš, ako sa volala kmotrička Ludovíta XVII.?“

A už vidím, ako sa otcovi vraští nos.

Očividne nemá odpoveď.

Lenže môj otec je v dejepise veľmi podkutý. Pozná obchody, medzi ktorými sa nachádzajú dvere s guľovými kľučkami veľkými ako detské päste; má záľubu v strašidelných príbehoch o vraždách a záhadne zmiznutých osobách, a keď sa niekedy prechádzame, zvykne ma vtaiahnuť do jednej z tých zašitých pasáží a vyhlásiť: „Tu stál dom jedného slávneho škrtiča“ alebo: „Tam sa v známom nevestinci jedna maďarská prostitútka kúpala v krvi svojich podrezaných klientov.“ Takže bude určite vedieť, aspoň som si to myslela, ako sa volala kmotrička Ludovíta XVII...

„Hmm, no povedz...“ precedí pomedzi zuby.

„Ale to nie je hádanka, naozaj som sa ťa pýtala, kto to bol. Ja to neviem.“